

Klarar vi krisen?

- **en försörjningsrapport som belyser kommuners och regioners försörjningsberedskap i kris**

Adda har under året valt att undersöka hur offentlig sektor arbetar med försörjningsberedskap. Erfarenheterna från pandemin av Covid-19 har varit intressant att studera eftersom pandemin medfört ett antal utmaningar för offentlig sektor och kan säga något om hur vi ska klara framtida kriser.

Vi ser att offentliga organisationer har mycket att vinna på att vara mer strategiska i sin försörjning av varor och tjänster och vill därför med hjälp av den här rapporten lyfta dessa frågor på agendan.

Undersökningen baseras på en kvalitativ del med djupintervjuer och en kvantitativ del med enkät. Målgrupp för studien är inköps- och upphandlingsorganisationer inom offentlig sektor.

Några insikten från studien:

70 procent har haft svårt att hantera avtalsvillkor under pandemin

- Överlag har offentlig sektor klarat pandemin bra, men där vissa områden har utsatts för mer press än andra. Pandemin har visat på en förmåga bland offentliga organisationer att i viss utsträckning snabbt kunnat ställa om sina verksamheter och samverka för att hantera de behov som uppstått.
- I viss mån har krishanteringen varit möjlig på grund av kompetenta inköps- och upphandlingsorganisationer men den samlade empiriska data som vi tagit del av visar en situation där offentliga organisationer generellt varit oförberedda på att hantera en kris av denna skala.

”Avtalsvillkoren har satts på prov. Det som gjorts slentrianmässigt innan har man behövt att se över till följd av pandemin.” Svar från intervjuperson

58 procent upplever att pandemin bidragit med ett mer proaktivt arbetssätt för inköps- och upphandlingsfrågor i organisationen

- De inköps- och upphandlingsorganisationer, oavsett storlek, som haft en strategiskt utvecklad organisation har generellt haft bättre förutsättningar att hantera pandemikrisen och är antagligen mer robusta inför kriser även i framtiden.

”Vilket perspektiv väger tyngst? Får krishanteringsfrågor gå före en ekonomi i balans, hållbarhetsfrågor etc.?” Svar från intervjuperson

Enbart 11 procent uppger att de arbetar långsiktigt med försörjning av varor och tjänster och bara 35 procent har kopplat en krisberedskapsplan till inköps- och upphandlingsarbetet

- Offentlig sektor har en bit kvar för att bli robusta inköps- och upphandlingsorganisationer. Organisationerna uppvisar ett reaktivt beteende och bristande arbete med försörjningsberedskap och behöver bryta gamla mönster och skapa nya.
- Utvecklingsarbetet mot mer ändamålsenliga och strategiska inköps- och upphandlingsverksamheter får inte stanna upp. Det är viktigt att säkra utövningen av offentlig verksamhet i tider av kris.

”Det finns ett glapp mellan risk- och sårbarhetsanalyser och faktisk användning tror jag. En tänkt funktion som inte levs ut i praktiken.” Svar från intervjuperson

79 procent anser att deras organisation behöver förstärka kompetensen för att kunna arbeta med försörjningsberedskap och 58 procent upplever inte att politiken är engagerad

- Det finns en stark vilja i offentlig sektor att utvecklas och bli bättre i frågor kopplade till försörjningsberedskap. Inköp och upphandling har en central position i hur det kan bli möjligt.
- Inköp och upphandling bör ses som en vital del av organisationen som gör det möjligt för andra verksamheter att uppnå sina mål. Därför bör inte denna funktion förbises utan möjligtvis få ännu mer utrymme att verka för organisationens verksamheter och i slutändan deras brukare/slutanvändare.

”Vi vill inte vara en avtalsfabrik.” Svar från intervjuperson

Om rapporten:

Rapporten är framtagen inom ramen för vårt traineeprogram. Den är skriven av Selma Pozder, upphandlare Adda Inköpscentral, och Theodor Berglund, junior affärsrådgivare Adda AffärsConcept, som haft ett utforskande, nyfiket och öppet perspektiv på de här frågorna.

Om undersökningen:

Djupintervjuer genomfördes med totalt 13 respondenter. Djupintervjuerna gjordes med upphandlings- & inköpschefer inom kommuner, regioner & myndigheter samt 1 intervju med en expert inom krisberedskap från SKR.

Den kvantitativa delen bestod av en webbenkät riktad till kommuner och regioner och dess inköps- och upphandlingschef eller ansvarig. Enkäten skickades ut till totalt 278 mottagare och var tillgänglig från 30 maj - 31 juli. Utav dessa inkom 68 svar fördelat mellan kommuner och regioner. Av de som svarade var 43 av respondenterna en liten kommun (0 – 50 000 invånare), 18 var mellanstor kommun (50 000 – 200 000 invånare), en stor kommun (200 000+ invånare) samt tre regioner. Enkäten var anonym.